

(l. 1240.). Ustanovljeni sta potem še bili dve ukrajinski državi, in sicer Halič (od tod Galicija) in Volinija, toda Galicija je kmalu prišla pod poljsko oblast, Volinija in Kiev pa pod litovsko, po zvezi Litve s Poljsko l. 1386. pod veliko poljsko državo. Radi Ukrajine in Ukrajincev je prišlo večkrat do krvavih vojn med Poljsko in Rusijo. Mir, sklenjen l. 1667. med obema državama, je določil kot mejo Poljske desni breg Dnjeptra. Ob koncu svetovne vojne je zasijala Ukrajincem zarja toliko zaželene svobode in državne samostojnosti, pa je bila varljiva zarja. Največji del Ukrajincev je ostal kot nekaka avtonomna pokrajina pod oblastjo sovjetske Rusije, Galicija in Volinija pa sta prišli v sklop poljske države.

Ukrajina je dežela, ki so vanjo uprte od nekdanj razne oči, to pa ne radi lepih oči Ukrajincev, marveč radi plodovite ukrajinske zemlje. Ukrajina namreč spada med najbolj plodovite zemlje na svetu. Njena slovita črna zemlja rodi v izobilju pšenico in sladkorno peso, zemlja je tudi bogata na raznih rudninah, železu, premogu. Zato je Ukrajina igrala ter igra važno vlogo v zunanje-političnih programih raznih držav. Zgodovinski spor med Poljsko in Rusijo radi Ukrajine je star več stoletij. Znan je tudi program nemške geopolitične (zemskopolitične) šole, ki prišteva Ukrajino k nemškemu življenjskemu prostoru. Iz teh krogov se je tudi izdajalo geslo: Ukrajinsko republiko pod nemškim pokroviteljstvom, ki naj oskrbuje Nemčijo z velikimi gmotnimi dobrinami ter ji odpira novo pot v Indijo! Za Rusijo pa pomenja Ukrajina obrambni pas, ki preprečuje, da ne bo ruska država povsem odrezana od Evrope. V ruskih vladnih krogih prevladuje želja, da bi se ta obrambni pas razširil proti zapadu in severu. Rusija je v sporazumu z Nemčijo — na osnovi določb nenapadalne pogodbe med Nemčijo in Rusijo — z vojaško silo zasedla tisti del poljskega

državnega ozemlja, ki ga je morala po izgubljeni vojni s Poljaki v mirovni pogodbi z dne 18. marca 1921 odstopiti Poljski. Pri zasedbi teh pokrajin se skli-

cuje na krvno sorodstvo ruskega naroda z Maľorusi (Ukrajinci) in Belorusi, ki tvorijo večino prebivalstva teh pokrajin.

Po krščanskem svetu

Terezija Neumann umrla. Našim čitateljem ni neznano to preprosto kmečko dekle iz Konnersreutha na Bavarskem, ki je zaslovelo po vsem katoliškem svetu, pa tudi preko njegovih mej. Večkrat smo imeli priliko v našem listu poročati o njej in o tem, kar je poneslo njen sloves širom sveta: o njenem pobožnem, vprav svetniškem življenju; o stigmatizaciji, to je o znamenjih Kristusovih ran, ki jih je prejemala na svojem telesu v petkih, ko se je njena pobožna duša potopila v premišljevanje Kristusovega trpljenja; o nezauživanju vsakršne hrane celih 15 let, samo njena duša se je vsak dan nahranila s prejetjem presv. Rešnjega Telesa; ko se je poglobila v premišljevanje Kristusovega trpljenja, so ji stopili pred dušo v podobi prividov zgodovinski prizori iz Kristusovega življenja in trpljenja, izgovarjala je besede tujih jezikov, ki se jih ni nikdar učila itd. O teh čudovitih pojavih se je v širni javnosti razvila živahna razprava, ki so se je udeležili bogoslovni in modroslovni učenjaki, dušeslovci, zdravniki... O tem preprostem kmečkem dekletu je bila spisana in objavljena cela vrsta knjig in spisov v vseh kulturnih jezikih, tudi v slovenskem. Da bi čudoviti dogodki, ki so se vršili v Konnersreuthu, bili zasnovani ter bi izvirali iz goljufije in prevare, se ni upal nobeden

trditi. Prevelika je bila pobožnost tega preprostega dekleta, prevelika poštenost njenih staršev; vsaka težnja za koristjo ali dobičkom je bila izključena. Nekateri so poskušali te čudovite pojave raztolmačiti kot naravne pojave, kot delovanje nekih tajnih, ne dovolj proučenih sil. Drugi so jih proglašali kot čudeže, storjene od Boga v potrditev vere v sedanjih časih verske mlačnosti in brezvernosti. Cerkvena oblast, ki postopa v takih zadevah z veliko previdnostjo, ni izrekla nobene sodbe. Po njenem zgledu se tudi mi vsake sodbe vzdržimo. Sedaj je duša tega preprostega kmečkega dekleta pohitela k Bogu, da prejme plačilo za svojo svetost in izredno ljubezen do trpečega Zveličarja.

Pot svobodomisleca. Pred nekaj meseci je prosil neki svobodomislec, ki je bil prišel iz Nemčije v Rusijo, za sprejem v boljševiško brezbožniško organizacijo. Pred sprejemom je moral osrednji svet ruskih brezbožnikov rešiti načelno vprašanje, ali se morejo pristaši novonemškega nacionalističnega gibanja sprejeti v boljševiško brezbožniško organizacijo. »Kandidat« za sprejem se je moral »spovedati«. Izjavil je, da je prej bil pristaš nemške socialistične stranke ter da je vneto sodeloval v njeni svobodoumni, protivrsni agitaciji. Ko je prišel narodni socializem na krmilo, se je kot svobodomislec pridružil svobodomiselnemu gibanju, ki ga vodi Alfred Rosenberg, ki je prosvetni voditelj narodnosocialistične Nemčije. Ko se je sedaj iz Nemčije preselil v Rusijo ter prišel izpod območja kljukastega križa pod območje kladiva in

Loterija na Pluiski gori

v nedeljo, dne 1. oktobra 1939 ob dveh popoldne. — Srečka 5 din. — Glavni dobitnik: nov avto!

130.000 let stara lobanja

V neki jami gorskega pomola Monte Circeja, kakšnih 120 km jugovzhodno od Rima, so odkrili izredno staro človeško lobanjo. Prof. Sergi jo ceni na 80.000 do 130.000 let. Ožgalnine in znaki, da je bila prevrtana, kažejo sledove poganskih obredov ali ljudozdrstva. Ognjišče, ki so ga odkrili poleg lobanje, je po vsej priliki najstarejše, kar jih je postavila človeška roka in kar so jih poznali doslej. Nahajališče Monte Circe je baje istovetno s krajem, ki ga opisuje že starogrška pesnitev Odiseja.

Mesto samih levičarjev

Neka študijska družba iz Holandske je v Tominiju, pristaniškem mestu na Celebesu, dognala kaj čudno zadevo. Prebivalci tega mesta so skoraj vsi

V mrežah greha

38

»Ali je to vaša zadnja beseda?«

Štefan je šele čez nekaj časa odgovoril.

»V začetku sem bil v ječi zelo nesrečen. Toda nekako pred enim letom se je z menoj nekaj zgodilo, kar me je tako spremenilo, da udano prenašam svojo usodo.«

»Kaj je bilo to?«

»Spovedal sem se. Po spovedi sem spoznal, da sreča ni odvisna od okoliščin, ker jo v srcu nosimo. Kdor ima mirno vest, je lahko tudi v ječi srečen. Če pa nimamo mirne vesti, tudi v palači ne moremo biti srečni.«

»Potem pa ostanite v ječi, meni pa je ljubša palača,« je posmehljivo odvrnila Nina.

»Če nočete popraviti krivice, ki ste mi jo storili, bom ostal v ječi!« je z drhtečim glasom odgovoril Štefan.

»Priliko sem vam dala za rešitev, toda če je nočete uporabiti, ni moja krivda.«

»Nina,« je resno dejal jetnik, »raje bom prenašal svojo usodo, kakor pa da bi imel pekel ob vaši strani.«

»Kakor hočete!« je brezčutno rekla Nina. S tem se je razgovor končal. Nina je samozavestno odšla.

Štefan je zvečer vse povedal župniku. Njegove besede so zvenele tako bolešno, da se je duhovniku zasmilil. Spočetka niti ni našel pravih besed za to lažbo. Šele čez čas je sočutno prosil jetnika, naj tudi to preizkušnjo udano prenaša. Dopovedoval mu je,

da je Nina prav za prav velika reva, ker se ne zaveda, kako krivdo nosi na sebi. Zelo ji je potrebna milost božja, zato naj še bolj goreče moli za njo. Glede Ninine ponudbe, da bi jo Štefan poročil, pa je izjavil, da ni tako nemogoča stvar. Če bi prišlo do zakona, bi se Nina gotovo spreobrnila in to bi bil velik uspeh.

»Razmišljajte o tej stvari!« je dejal. »Sami ste priznali, da ste Nino zelo ljubili. Ko boste imeli prostost, boste polagoma pozabili na ta leta in boste srečni. Jaz mislim, da bo Nina dobra žena, če bo imela takega moža kot ste vi.«

Štefan se je čudil župnikovim besedam. Dasi ni bil istega mnenja, ni naravnost oporekal, marveč je dejal:

»Če bi dobil prostost in bi se ženil, bi raje poročil gospodično Alojzijo, če bi me hotela vzeti... Ona mi je storila toliko dobrega! Glejte, gospod župnik, ona je žena, ki nikdar ne bi zapustila moža, marveč bi mu pomagala prenašati vsa bremena.«

»Da, morda imate prav,« je počasi odgovoril duhovnik. »Toda...«

»Razen tega,« ga je prekinil Štefan, »mislim, da nihče ne bi mirno ležal ob ženi, ki je morilka.«

»To je res! Zakon bi bil mogoč seveda le v primeru, če bi se Nina resnično spreobrnila. Sicer pa za sedaj pustiva to stvar! Razmišljajte o njej, čas bo pa že prinesel svoje.«

Štefan je resno razmišljal o stvari. Polagoma se ponudba tudi njemu ni zdela nemogoča. Zamislil se

srpa, ne more drugače utešiti svojega vročega hrepenenja po brezbožniškem udejstvovanju, kot da prosi za sprejem v komunistično brezbožniško organizacijo.

Osrednji svet boljševiške brezbožniške organizacije je uvidel tehtnost tega dokazovanja ter sklenil, da mož spada v njihovo družbo.

Novice

Nesreče

V Dravi utonil. Franc Radulič, 61 letni delavec pri Sv. Ožbaltu ob Dravi in pristojen v Košake pri Mariboru, je bil odpuščen od dela. Jezen radi odpustitve se je napil in se je podal kopat v precej naraslo Dravo, kjer je utonil. Ko so potegnili njegovo truplo iz vode, je že bila vsaka pomoč brezuspešna.

Pri padcu se ubil. Fr. Kante, 27 letni delavec iz Kamnice pri Mariboru, je padel tako nesrečno, da si je pri padcu razbil lobanjo in je podlegel poškodbi.

Nesreča pri kopanju temeljev za hlev. Martin Gornjec, 28 letni posestnik iz Rotmana v občini Sv. Lovrenc v Slov. goricah, je kopal temelje za hlev. Pri tem delu ga je zasula težka plast zemlje. Podsutega so otehi z zlomljeno desno nogo in z drugimi lažjimi poškodbami.

Strahovita toča. Od Sv. Jakoba v Slov. goricah poročajo: Za skoraj polovico župnije je bil 19. september dan nesreče in žalosti. Vkljub hladnemu vremenu je začelo okoli treh popoldne treskati in grmeti, kmalu po tretji uri pa pridrvi strašen vihar z dežjem in takoj nato s kakor koruza in lešniki debelo ter gosto točo, ki je v nekaj minutah pokrila hribe z ledeno odejo. Kupi toče so ležali na cestah, jarkih, travnikih še prihodnji dan. Kjer je bila toča najhujša, je vse uničeno: na polju ajda, pesa, bela repa; v sadonosnikih sadje, najhuje pa v vinogradih, ki so nam le to obljubljali veliko in dobro trgateg. Zlata kapljica pada v zemljo, grozdje pa okleščeno visi na trtjah. Najhuje prizadeti morajo vse od začetka do konca pobrati, ker

sicer do prve trgatve ne bi imeli ničesar. Samo pri tej trgatvi tečejo solze iz oči, namesto da bi se razlegalo petje...

Strela je razdejala vse po hiši — ljudem se ni zgodilo nič hudega. Pri posestniku Petru Jenku na Godešiču pri Škofji Loki je udarila med nevihto prvič strela v hruško, ki je oddaljena 50 metrov od hiše. Drugič je urezalo naravnost v hišo. Odtrgala je električno luč nad vrati in sta zazevali nad vrati in na strehi dve veliki luknji. Z oken je potrgal udar polkne. Odneslo je okna od prikletnih prostorov, pritličja ter gornjih sob. Ubityh je 42 šip. V pritličju je iztrgalo štiri vrata. Popokalo je zidovje, razrahljale so se stopnice, padal je omet... Iz pritličja je švignila strela po električni napeljavi v prvo nadstropje, kjer je odtrgala vrata s škaflo vred in okna so popadala na tla. V gornji sobi je razbila strela električno svetilko, ostale so nepoškodovane nekatere varovalke in luč na nočni omarici. Pri opisanem divjanju strele so domači prestali nepopisen strah, kaj hudega pa se ni zgodilo nobenemu.

Strela ubila kmečkega fanta in par konj. 25 letni Tone Miklavčič iz Ilove gore pri Dobropolju na Dolenjskem je peljal ob bližajoči se nevihti s parom konj z njive voz krompirja. V neposredni bližini šole je udarila fanta v glavo strela in je obležal z obema konjema vred mrtev.

V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otokom jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda mlo deluje in zanesljivo odvarja, pa se poleg tega tudi po daljši porabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovito.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

POŽARI

Pri Sv. Duhu ob severni meji so se igrali otroci posestnika Franca Igričnika z vžigalicami na seniku. Po neprevidnosti je padla goreča vžigalica v seno in na mah je bilo poslopje v plamenih. Ker ni bilo v bližini vode, je poslopje pogorelo do tal. Škoda znaša 20.000 din in je le delno krita z zavarovalnino.

V Zakušaku pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah je zgorelo s krmo in poljskimi pridelki vred gospodarsko poslopje posestnice Marije Majkovič. V Pivoli v mariborski okolici se je pojavil v hiši posestnice Rot Štefanije rdeči petelin. Gasilci so preprečili, da ni bila vpepeljena vsa domačija.

Velik požar je povzročil v Duplici pri Kamniku na Kranjskem družbi »Jugofil« iz Mengša 300 tisoč dinarjev škode, ker je zgorelo skladišče za bombaž.

Razne novice

Na občni zbor ZAKŠ v št. Jurij dne 15. oktobra gredo vsi člani mariborskega okrožja. Podružnice Maribor, Jarenina in Sv. Lenart gredo skupno z avtobusom. Vsak član iz omenjenih podružnic se naj prijavi do 10. oktobra pri tajniku Maribor, Koroška 5. Pri prijavi plača vsak 15 din za voznino. Ta voznina je cenejša kot vlak. Prijavijo naj se vsi, da nas bo iz Maribora 50, da bo mogel voziti avto po zgornji ceni. Prav tako naj organizirajo za občni zbor avtobuse podružnice Ptuj, Ormož in Ljutomer ter Slov. Bistrica, Konjice in Prevalje. Odhod naj bo v takem času, da bomo v št. Jurju okrog devetih.

Loterija za popravilo romarske cerkve na Ptujski gori. Zadnje dni je silno naraslo zanimanje za ptujskogorako loterijo. Častilci gorske Matere božje vprav tekmujejo, kdo bo čimbolj podprl delo za popravilo tega lepega svetišča. Za 5 din dobite srečko. Žrebanje bo nepreklicno v nedeljo, 1. oktobra, ob dveh popoldne javno na trgu pred cerkvijo pod državnim nadzorstvom. Izid žrebanja bo objavljen v časopisih. Naročite srečke čimprej pri župnem uradu na Ptujski gori. Dobite jih tudi v vseh župniščih.

Pregled (licenciranje) bikov in merjascev. Po zakonu o pospeševanju kmetijstva se bo vršil je-

je v preteklost. Kaj bi bilo iz njega, če ne bi bil srečal in vzljubil Nine? Najbrž bi bil še sedaj neizobražen tovarniški delavec. Ne bi poznal užitka, ki ga nudijo knjige. Morda bi se dvakrat na teden napil in ob sobotah zvečer bi hodil s tovariši v kake slabe kraje. Morda bi se bil tudi oženil in bi bil družinski oče. Z delom bi toliko zaslužil, da bi družino za silo preživljal. O pravem življenju ne bi imel pojma. A sedaj je človek, ki je pogledal v tajne življenja. Sicer je izgubil svojo prostost, a to ni največja nesreča, posebno, odkar pozna zmisel trpljenja.

Ko je tako predel svoje misli, je zaželel, da bi Nina spregledala in se spreobrnila. Potem bi jo spet vzljubil. Dan za dnem je molil zanjo. Upal je, da se bo nekega dne spet oglasila. Za ta obisk se je resno pripravljval. Zaman. Dnevi so se spreminjali v tedne, tedni v mesece, a Nine ni bilo od nikoder.

28.

V začetku julija, ko je bilo konec šolskega leta, je Alojzija, ki je med šolskim letom poučevala na srednji dekliški šoli, naposled našla prost dan, da je mogla obiskati Štefana.

Jetnik je na prvi pogled spoznal, da je bila zelo razburjena. Nekam v strahu jo je vprašal:

»Alojzija, kaj vam je? Ali se je zgodilo kaj hudega?»

»Ali ne veste, da je Amerika napovedala vojno Nemčiji?»

»In to vas tako razburja?»

»O, če bi bila moški! Peljala bi se čez morje in bi z lastnimi rokami podavila vse Nemce,« je stiskala pesti.

»Zakaj? Saj so tudi oni ljudje. In ni mogoče vsega naroda delati odgovornega za to, kar so zagrešili dva, trije ljudje.«

»Nemci so sovražniki vsega sveta! Povsod vidijo samo sebe. V svojem napuhu mislijo, da so ustvarjeni za gospodarja sveta. O, ko bi se mogla boriti zoper nje!»

Štefan se je smehljal in nekam poredno vprašal:

»Alojzija, če bi jaz slučajno bil zelo vpliven človek in bi vas poslal na belgijsko bojišče k Rdečemu križu, ali bi šli?»

Alojzija je osupnila. Čez čas je počasi odgovorila:

»Ne morem zapustiti sestre Benigne. Ne more me pogrešati v šoli in zavodu.«

»Tudi jaz tako mislim. In če ne morete iti preko morja, prepustite stvar drugim.«

»To je lahko reči. Verujte, da mi to svetovno klanje zelo gre na živce. Ko bi vsaj mogla kako pomagati?»

»Enostavna stvar. Kolikor vem, se je v Pikertonu osnoval neki vojaški odbor, ki organizira vsestransko pomoč in vzdržuje zveze z našimi vojaki, ki se borijo na evropskih bojiščih. V tem odboru je gotovo mnogo pisarij. Priglasite se za tipkarico. Med dnevom boste izvrševali svoje poklicno delo, ob večerih pa v odborovi pisarni tipkali ko svoj čas pri odvetniku Kellyju.«

(Dalje sledi)

levičniki. Tomini imajo 5000 prebivalcev in 90% levičnikov. To svojstvo najdeš v vseh poklicih, pri moških in ženskah v isti meri. Da bi bilo še kje toliko levičnikov, ni znano. Znanstveniki bodo skušali dognati, ali so ti meščani levičniki po rojstvu ali pa iz navade.

*

Sviloreja v Abesiniji

Italija si prizadeva, da bi v Abesiniji uvedla svilorejo. Za poskus so vsadili murve na posebnih zemljiščih poljedelskega urada in v drevesnicah gozdne milice. Murve uspevajo izvrstno in gojitev sviloprejk se doslej dobro obnaša. Slične poskuse so napravili sedaj tudi v Adis Abebi in če se bodo obnesli, je pričakovati, da bodo dobili tudi domačini lahek posel in takojšnje dohodke.

*